

Pa sem se že bal v hlevu — no, kaj se bom jaz bal! Nič se mi ne zgodi nocoj, jutri bomo pa videli, kako bo in kaj bo. Do jutri zjutraj se pa še lahko dobro odpočijem tu na toplem...«

Gab se je zasukal proti steni. Zaprl je težke oči in čez čas je že mirno in globoko spal...

R. Bazin-Kriha:

Četrtri revež.

ati je zibala svoje dete in pela eno onih starih pesmic, o katerih — kakor o nekdanjih romarjih — ne vemo, odkod so prišle. Pred njo se je na pragu domačije raztezal ozek travnik, ki so ga ovčji zobje sproti na kratko strigili in kjer so se na napetih vrveh sušile plenice in obnošene bele obleke. Nato so se videle bežeče peščene ravnine, druga podobna drugi: vse zapuščene, neobdelane in puste, in če je pihala burja, je na njih zvenel kot srebro redko posejani biček, ko se je dotikal drug drugega. V lepih dneh se je v dalji videlo morje kot svetlobni trak: morje brez ladij in z obrežjem brez globine in zatišja.

Dežela ni bila vesela, toda Julijani je bila všeč, ker je bila v njej rojena. Bila bi neobljudena, če bi ne bilo za domačijo nekaj s kamenitimi ograjami zavarovanih polj, kjer je še precej dobro uspeval oves, zelo dobro pa krompir. Česa rabimo še več za srečo? Julijana ni mislila na to — ali bolje rečeno, nikoli ni razmišljala o tem. Ljubila je svojo Jazbino, zadnjo kmetijo, ki je kot sablja štrlela v pesek. Rada je imela svoje štiri otroke in svojega moža, ki ga je vzela revnega in ki je v znoju skrbel za družino: zdaj je kopal zemljo, zdaj spravljal halogo (morski izmeček) ali pa s starejšim sinom metal mrežo v morje. Zelo so se ji smilili berači, ki so hodili mimo, in v svojih šesterih ljubeznih in eni usmiljenosti po pravici ni nikomur zavidala življenja.

Tistega večera je bilo sivo, težko vreme, ki je ožilo obzorje in ni kazalo prave ure. Vendar pa se je zdaj solnce spravljalo spat. Droben dež je padal skozi dimnik na pokrovko vrh lonca in cvrčal na žerjavici. Mož je oil s sinom Hervejem na morju, žena pa je zibala najmanjšega otroka in pela brezkončno pesem dolgih čakanj:

Ura ni še sedem in pol.
Slišiš burjo, ki divjá?
Jo slišiš, ko buči in piha?
In z neba dež naliva.

Ob hrupu nevidne pregraje, ki se je odprla in spet zaprla na dvorišču, se je Julijana zganila. Poslušnila je. Samcat korak je odmeval po razmočenih tleh.

»Nista ona,« je pomislila.

Mož, ki je nosil na koncu palice premočen zveženj, se je kot senca prikazal v odprtini vrat. Zbala se je Julijana, ker je bila sama. Videla je samo dvoje rusih oči, ki so jo gledale, in brado pocestne barve, na pol belo, na pol plavo, razkuštrano v slabem vremenu in razmočeno v dežju.

»Kaj bi radi?« je dejala. »Prenočišča?«

Mož ni odgovoril in je samo prikimal.

Zdelo se ji je, da ga pozna; zakaj Jazbina je ležala na samem, proč od mest in vasi, in večkrat so v njej prenočevali potniki in postopači.

»Pojdite na skedenj; lezite na slamo, ki je tam nastlana. Mož vam bo kmalu prinesel večerjo; slišim, da prihaja.«

Slišala je le svoje srce, ki je govorilo: »Pridi, pridi!« in ki se je zdaj umirjalo. Mislila je na dojenčka in mirno je pela naprej, ko se je berač odstranil.

Ura ni še osem in pol ...

Imela je še mlad, ozek obraz in pod kostanjevimi, na pol pokritimi lasmi črne oči, ki so rade jokale, se hitro vznemirile in se le redkokdaj smejale in še to le za hip. Bila je v njej zares prava mati, vsa preprosta, ki je v samoti polj ostala nedotaknjena. Kadar je Julijana hotela, se je krepki in sirovi mož skoraj vedno vdal; nezavestno je imel občutek popolne varnosti v hiši, ki jo je ona urejala brez hrupa in brez počitka, in on, ki je bil vedno zunaj v vetru obrežja ali morja, je kazal bele zobe, kadar je prišel domov.

Roka, ki je zibala, je zmanjševala potegljaje. Potem se je stresla in spustila pleteno košaro, ki ni več tožila. Veter je pa še huje stokal okoli hiše, in mati je postala uboga samotna žena, ki je čakala in tarnala.

Da se ne bi plašila, je vstala in pripravljala večerjo. Minilo je še pol ure; nastala je noč. Naenkrat:

»Glej nas!« je rekel mož. »Lačen sem. Slab lov sva imela!«

Vstopil je. Bil je pol kmet, pol mornar, oblečen v plavo platno in pokrit z rumeno, povoščeno čepico. Njegova glava z globokimi, črnimi očmi

se je sklonila v senco sobe, da bi poiskala mater, ki se je sključila poleg ognjišča in kuhala juho. Žena ga je opazila, ga pozdravila z glavo in se nasmehnila sinu, ki je skušal gledati preko očetove rame.

»Dober večer, mama!«

Objela je velikega sina, ki ji je nudil od soli in megle vlažna lica, in vžgala svečo, s katero je dozda varčevala. Plamen je obsvetil košaro ob steni, kjer so capljale tri rdečkaste, kot vaze pobarvane ribe pod dvema rakovicama (majhen morski rak) z zvezanimi škarjami, podobnimi marmornatemurodu.

»To bo juha za jutri,« je rekel mož. »Morje je prehudo. Jejmo!«

(Nadaljevanje.)

J. E. Bogomil:

Previdnost, previdnost!

Istega leta je padlo na kupe in cente snega. Strehe so ječale, in ceste so bile kakor strelni jarki. Marsikateri gospodar je šel na streho in je razmetaval in odkidaval pretežko breme, vozniki so pa robantili, da ni več vredno živeti in se preganjati po takim svetu.

Proti sredi zime se je pa vreme naenkrat omečilo. Zapihal je jug in prignal črnkaste deževne oblake. Sneg se je ujužil, sesedel, in z marsikatero streho se je slišal »čof, čof, čof!« — sneg je padal rahlo, počasi, kosce za koscem v luže.

»Čof, čof, čof!«

Tisto čofotanje je bilo, kar je spravilo Poljančevega Tineta izpod strehe. Kaj je bilo takrat za njegove oči lepšega kakor gledati, kako se trga sneg zdaj tu zdaj tam in pada z večjim ali manjšim pljuskom na zemljo.

Samega gledanja se je pa Tine kmalu naveličal. Pri durih je stala lopata. Tine jo vzame v roke, vrže parkrat sneg od sebe in malo odpre pot proti hlevu. Takrat je pa spet zdrsnil sneg raz streho. Tine pogleda. Pa bi res ne bilo napačno, če bi poskusil ... Nastavi lopato, in sneg cepne nanjo. Parkrat vzdrži, a tretjič, četrtič mu vzame lopato.

Toda huje poprime in spet zmaga.

»Fant, pazi, da kaj nate ne pade!« Tako oče.

»O, saj ne bo. — Poglejte, kako lepo pada!«

»Fant, pazi, pravim! Če bo padlo nate, ne bo lepo.«